

addig a jézusi magatartás kihívja a hatalom rosszallását és retorzióját. A hit célja a félelem megszüntetése, az üldözés felszámolása. Ehhez van szükség a kisközösségekre, ez az egyház jövője. A Lelkipásztori marketing című írásomban erre buzdítom a papságot: minden plébánián alakuljanak báziscsoportok, ezekből épüljön az egyház, alulról fölfelé, ne fordítva. S ezért a papok tehetnék a legtöbbet. Nincs feleségük, nem kell házat építeniük, gyárba járniuk — dolgozhatnának. De a kisközösség nem fogja azt a papot elfogadni, aki folyton azt hangoztatja, hogy csak ő az egyház. Nem fogja elfogadni a mesterséges tekintélyt, mert a kisközösség természetesen az egyenlőség talaján áll. Sok pap viszont nem enged a tekintélyből. Ezért nézi ellenszenvvel a bázismozgalmat, ezért ellenzi a laikusok bevonását a liturgiába vagy a hitoktatásba. Féltekenység. Miért apostolkodik a civil ott, ahol nékem, a papnak kellene — de én nem merek vagy nem tudok? Most már minden közérteslány beledumálhat az egyház dolgaiba? De talán nem ez az alapvető baja a magyar katolicizmusnak. Az a baja, hogy nem lehet leülni a püspökökkel és a plébánosokkal, s őszintén megbeszélni: gyerekek, hát a kutyának sem kell, amit prédikálunk. A felnőtt lakosságnak elenyésző hányada jár vasárnap templomba. A misét hallgatók 80 százaléka elmúlt hatvanéves és nő; száz munkaképes férfiből jó, ha egy-kettő vesz részt a szertatásokon. Mikor valljuk be végre, hogy nem értünk ahhoz, amire vállalkoztunk? Mikor ismerjük el, hogy az egyház a teljes lerobbantság állapotába került? Húsz esztendővel ezelőtt mindezt megírtam, felmérések alapján. Mint a cukorra, gyűltek rá a papok, már aki elolvasta. Te Gyurka, gyere, tarts minálunk lelkipályorlatot. Annyi helyre hívtak, hogy majd szétszakadtam. Végül megkérdeztem az egyik plébánost: megfelel neked civil is? Megfelel. A magyar egyház történetében először 1973-ban tartott háromnapos lelkipályorlatot egy villanyszerelő férfi és egy földrajz szakos tanár. Ezt a nyitást a Lécai-decennium megmérgezte, bizalmi válságot kavart, ma a papság zömének meggyőződése, hogy kerülendő eretnekek vagyunk. Indul az élet — hitbuzgalmi alapon. Nem hisznek a papok abban az alapon, amelyre az egész kereszténység épül: a jézusi út lehetőségében. Nem hisznek, mert egész életükben az állam-egyház hivatalnokai voltak. S csodálkoznak, hogy kezdeti lelkesedésük dacára mindig minden tönkremegy. Retteneteset vétkezett Lécai bíboros azzal, hogy a katolikus egyházat kiszolgáltatta Miklós Imre akaratának.

És ezen a Paskai-féle vezetés nem tud, nem kíván változtam?

86 nagypéntekén megírtam azt a bizonyos könyvnyi terjedelmű választ Ratzingemek. Oda- vissza leveleztünk, míg 87 júniusában megjelent az ÚJ Emberben a Hittani Kongregáció kritikája, anélkül, hogy erre a nyilvánosság előtt válaszolhattam volna. Ezek után mit tett Paskai érsek? Megpróbált rábírní, újam alá az ellenkezőjét an-

nak, amit gondolok. Én meg azt javasoltam, a püspöki kar vonja vissza 1982-ben kelt diszkriminációját. Nem jutottunk dűlőre. Most, ezen a hétvégén folyik a kisközösségek bemutatkozása az Örökimádás templomban. A Bokor képviselőit nem hívták meg.

A Bokor kifejezés honnan ered?

Én írtam le még a hetvenes években, hogy a közösségeknek úgy kell támadniuk, ahogy a bokor kinő a talajból. A szó bekerült a közforgalomba, s ránk ragadt. Jelenleg körülbelül kétezren tartoznak hozzánk, ennek 35 százaléka pesti, a többi vidéki.

És hogy kerülhet valamelyik kisközösségbe valaki?

Nehezen. Pedig nincsenek feltételeink — de egyházközségeink sincsenek, legalábbis a városokban. Ha volnának, könnyebben menne. Egyébként a közösségbe hosszas egyéni foglalkozás után lehet bekerülni. Általában elvárjuk tagjainktól, hogy néhány éven belül önálló csoportot alakítsanak, új tagokból. Szelíd, türelmes, belátó keresztényeket akarunk nevelni, akik nem mondanak le arról, hogy elérjük az Isten országát.

FARKAS ISTVÁN – MOLNÁR GYULA

ENERGIÁK ÉLŐ FOLYAMÁBAN

Jézus mondta: Ismerd meg, ami a szemed előtt van, és ami elrejtett, ki lesz nyilvánítva neked. Mert nincs semmi elrejtett, ami majd ki ne lenne nyilatkoztatva.

(Tamás evangéliuma,5.)

Aznap ismét tél lett. Kőbányán szállingózott a hó is, amikor elindultam. Pedig reggel már bűgött az örvös galamb a platán ágán, és a tavasz lehelete megérintette a sétány fáinak rügyeit is. Az emberek visszavették sapkáikat és mogorván télikabátjaikba húzódtak a metrón. Az 1-es villamos áramszünet miatt leállt. A fekete tömeg összezúfolódva várta a villamospótlót. Sokan elindultunk gyalog a Róbert Károly körút hőmpölygő zajában.

A kis szoba-konyhában csend fogadott és nyugalom. Van itt egy kis szabolcsi pálinka - mondta Gyuszi. Átmelegít - tette hozzá, mert látta, hogy összedörgölöm a kezimet. Az asztalhoz ültünk le.

Mondanék pár szót arról, hogy miért is szeretnék veled beszélgetni - kezdtem bele. Nemrég, amikor

elhatároztam, hogy beszélgetéseket kezdeményezek „őreg” Bokrosokkal, botlottam bele az energia szó egyik eredeti, ősi jelentésébe: isteni tett, bűvös cselekedet. Ez megfogott. Majd a „változtatásra való készség” jelentés már kicsit érthetőbben kapizsgálni engedte a Bokor és a szó kapcsolatát. Valamilyen erő, energia felébreszt, megfordít, majd megindít, valamilyen akadályoz, majd ebben elbukva erőt ad az újrakezdéshez. Nálad hogyan alakult ez a folyamat a Bokoralapú életedben?

Igen. Valamikor Ercsiben találkoztunk mi először, amikor a művelődési házban vetítetted a diáidat, tudod, Jóska szervezte a Föld-napja rendezvényen. Nem is tudom, hogy mondjam: a teremtésvédelem jegyében? A másik ilyen rendezvény az erőszakmentesség jegyében telt. Velük, az ő családjukkal együtt próbálkoztunk meg ott valamiféle közösségi-természetközeli élettel. Feleségem tanított az ottani iskolában, én pedig megpróbáltam valamiféle ökoszemléletet bevinni a suliba, talán nem is sikertelenül, bár mivel ez egy alvófalú, vagyis mindenki eljár valahová dolgozni - Budapest, Érd, Százhalombatta -, meglehetősen nehéz terep volt a „tanok” hirdetéséhez. De, ez sok éve volt.

És most?

Most, úgy fogalmaznék, hogy „apám büntetéseként” egy zeneiskolába kerültem. Apám ugyanis nagyon szerette a zenét és beiratkozott a Zeneművészeti Egyetem karmesterképző szakára. Ebből mi heten, testvérek csak annyit „élveztünk”, hogy állandóan szólt a klasszikus zene, amit ő természetesen vezényelt és nekünk némán kellett közlekednünk a recsegő fapadlón. Ebből kifolyólag rettenetesen megutáltam a komolyzenét. Például - bocsássa meg nekem - Bartókot utáltam a legjobban. Most az a dolgom, hogy a zeneiskola kottáit forgalmazom. Ez már nem Ercsiben van, hanem itt Óbudán. Igen. Ennek az a története, hogy 75-től 2002-ig voltam boldog házaspár. Akkor úgy döntött a feleségem, hogy nem velem folytatja az életét. Aztán úgy alakult az élet, hogy az ercsi házban maradt ő a négy gyerekkel, nekem pedig menni kellett. Akkor kerültem Budapestre. Ez egy nagyon nehéz időszak volt. Rögtön utána munkanélküli lettem. Minden negatívumot, amit el lehet képzelni egy ilyen helyzetben az bejött akkor. Most már kezdek ezen valahogy túllenni.

Ha akarod, erre talán még visszatérhetünk, de szeretném, ha az elején ennél az alaptémánál maradnánk. A zene, számomra, mint vezetőfonal nagyon jó. Számomra ez az egész élet egy energetikai játék, ami Isten

kísérlete. A hétköznapi kemény és lágyabb energiák megtapasztalása mellett van lehetőség talán annak a megtapasztalására is, ami egy sokkal finomabb energia, és amit mi Isten szeretetének nevezünk. Ez egy folyamatos skála, és mi ennek hullámzásában éljük le egész életünket. Amikor megragadott egyszer ez az energia szó, meglepetéssel olvastam, hogy a hétköznapi használt jelentések mögött van egy ősi, ógörög jelentés, ami isteni tett, vagy bűvös cselekedet jelentésű, illetve egy már későbbi, de szintén nagyon mély: változásra való készség. Mintha ez a sok rezgés próbálna behatolni ebbe a nagyon sűrű, tömör, ellenálló anyagba és azt mindig a saját rezgésére hangolni. Ha arra gondolok most, hogy mindnyájunkat ért valamikor egy finomabb befolyás, amit Bokorhatásnak nevezhetek, bár ez a név már leszűkít, hiszen régen nem volt neve, csak a hatás volt, akkor mit tudsz erről a hatásról mondani? Hogyan érvényesült ez a - talán nem állandóan ható, hiszen semmilyen hatás nem állandó, van amikor erősebb, van amikor pedig eltűnik, majd ismét visszajön - hatás a Te életedben? Nekem valahogyan állandóan visszaköszön, támogat, de kérdésbe is helyez, vagyis éltet.

Igen. Kezdem érteni, mire gondolsz. Tizenhét-tizennyolc éves koromban, a hetvenes évek elején a Rezső téren ismerkedtünk meg Gyurka bácsival. És hát borzasztóan furcsa dolgokat mondott. Bennem disszonancia ébredt. Mivel katolikus családban nőtem fel, azt éreztem először, hogy ennek az embernek valami baja lehet. Aztán persze rájöttem az ízére, ahogy a zenében is, amikor nagy nehezen rátalál valaki a harmóniára és akkor az már megszólal kifelé is. Amit a Bokornak - és Gyurka bácsinak - köszönhetek az volt, hogy mert mindig kérdezni, mert mindig nyitott lenni, vagyis nem a hagyományos vallási közösség, ami a papra épül, hanem valóban Istent kereső közösség. Olyan ez, mint amikor a zenészek nemcsak le akarják játszani azt, ami a kottában van, hanem át is próbálják élni azt, amit a kottairó átélt.

Azonban itt, kénytelen vagyok visszatérni, ha már szóba hoztad, erre az energetikára. Nem tudom, hogy el tudom-e mondani, ami ezzel kapcsolatban ért és azt sem, hogyan fog ez hatni az esetleges olvasókra, de megpróbálom, mert egy nagyon erős élmény volt. Ha például a zenét hallgatjuk - mondjuk Bartókot -, akkor a disszonancia jön elő annak, aki nem érti ezt a fajta zenét. Amikor ez a törés bejött az életemben, akkor először ezt borzalmas tragédiának éltem meg. Ott vannak a gyerekek, egy évtizedek óta boldognak vélt kapcsolat - nem akarja elfogadni az ember, hogy egyszer csak vége. Nem

akarom ezt részletezni, senkit sem érdekel. Azonban ott szakadt meg végül a húr, amikor kaptam egy levelet a feleségetől és négy gyerekektől, amiben közölték, hogy nem kívánnak a továbbiakban velem élni, nem tartozom többé a családhoz. Akkor úgy gondoltam, hogy ha az eddigi életem nem a szeretetről szólt, és akik körülöttem élnek nem ezt látták, vagyis nem tette őket ez az élet boldoggá, akkor megteszem ezt a kérésüket - de az én életemnek ezzel itt vége. A történet csúnya, nem ragozom. Nejem végül diliházba záratott. Ezt nem hiszi el az ember, amíg vele meg nem történik. Ott aztán kaptam nagyon kedves hangulatjavító gyógyszereket, meg egyebeket, amik még rátesznek az idegrendszer rombolására és nyilván ezek is hozzájárultak ahhoz a gondolathoz, hogy na, itt vége az életemnek - és a maradék gyógyszerekkel elköszöntem az élettől...

És ott történt velem egy olyan élmény - többen halál közeli élménynek nevezik -, ami életem, az örök élet legszebb pillanata volt. Ekkor tapasztaltam meg, hogy Minden energia, Minden sugárzás. És minden földi dolog, amit elgondoltam, és látok és tapasztalok az mind smafu és kamu. ahhoz képest, ami van és hogy valamilyen nagyon földi fogalmakkal, gondolatokkal nézünk, látunk és beszélünk erről a végtelen energia-áramlásról, ami az élet. Ez valami fantasztikus - hülyén hangzik egy öngyilkos szájából -, de nem találok jobb szót rá.

Látni, tapasztalni mindennek az okát és magyarázatát, mindent egyszerre átlátni. Megszűnnek az idő és tér korlátai, egy más dimenzióban valós létezés van. Ennél pazarabb világot elképzelni sem lehet. Minden Bokor tagnak csak kívánni tudom, persze nem ilyen körülmények között, mint amin én átmentem, hogy megtapasztalhassa ezt a mindent átható szeretet és energiasugárzást. Ebben életünk minden pozitív és negatív élményére megvan a magyarázat és megvan - hogy is mondjam - a kijelölt feladat, a személyre szabott hullámhossz. Nem mertem erről senkinek beszélni, hiszen hogyan is lehet erről beszélni. Ezek a képek meg sem közelítik az élményt. Minden rezonancia. Ez az üveg itt, amit annak nevezünk egy fajta rezonancia és ez itt - én, akit így és így hívnak - egy másik rezonancia, ami kölcsönhatásban van. Fogalmam sincs hogyan lehet ezt lefordítani a fiatalok nyelvére úgy, hogy ne a negatív kicsengés menjen át, de egy biztos: nem érdemes feladni, mert semmi sem az, aminek látszik és semminek sincs eleje és vége. Nincs mit feladni, mert ugyanoda lyukadunk ki valahol... Nem lehet ebből az energiaáramlásból kijutni..., csak valamiféle eszeveszett tagadással., de akkor sem.

Csak értelmetlenül bezáródni lehet az ellentétek kevény, sűrű világába. Ha valaki botfűlű - ahogy én sem értettem Bartókot -, akkor nem hall harmóniát. Nem tehet róla, de megnyílhat a füle a hallásra.

Azóta más szemmel néztem a világot. Meglátok olyasmiket, amiket nem a szemem lát, hanem talán. a lényem. Ezek az energiák, érzem, erősítenek. Ajándékok.

Köszönöm, hogy ezt az élményedet elmondtad és megosztottad velem az utat is ide, ami pedig teljesen személyes magánügy. Mégis, úgy érzem, hogy ebből a folyamatból nem lehet kihagyni, hogy kapcsolatba kerültél a Bokorral - nem a szervezettel, hanem a Gyurka bácsi közvetítette hatással. Miután ez utóbbit átélted, hogyan látod? Van-e valami kapcsolatod ezzel a korábbi hatással, kapcsolatban vannak-e, összhangban vannak-e, támogatják-e egymást?

Sohasem gondoltam, hogy akár a házaseletem, akár maga az életem magánügy. Bár a gyerekeket közvetlenül nem a Bokor szellemben neveltem, hanem szabad lelkeségválasztási lehetőséget adtunk nekik, de mindketten elég sűrűn benne voltunk a Bokor életében - hitcsoport, közös közösség, etikakönyv, nők egyeteme, teológia, stb. A hármasszemeszély ott volt végig velünk. Az erőszakmentességgel kezdődött, mert amikor engem behívtak, akkor kerültünk össze és egy nagyon nehéz belső küzdelem zajlott le bennem ezzel kapcsolatosan, mielőtt bevonultam. Nejem is visszaküldte a katonakönyvét. Ebből a hármasszemeszélyből sikerült talán átadni valamit a gyerekeknek is az életük gyakorlatába. Nagy fiam pedig az utolsó polgári szolgálatosok közé tartozott. Erőszakmentesség terén elértük azt, amit lehetett. Átment az a társadalom egy részébe, amit át tudtunk adni. A rendszerváltással kezdődött valami változás. A szellemi szabadság átment valamilyen másik folyamatba, aminek nagyon sok mindenhez köze volt, csak az Evangéliumok tanításához nem. Akkor ezt magamnak úgy fogalmaztam meg, hogy a Bokor betöltötte a történelmi küldetését, ahogy minden folyamat mindenhol így zajlik le. Ha betöltötte a szerepét, akkor valami újnak kell elindulnia, amire szükség van. A liberalizmus volt az az erő, ami a Bokrot elszakította az alapjaitól. A szegénység és az adás is relativizálódott, ahogy minden. Tehát egy következő generációnak önmaga számára újra kell fogalmaznia az Evangéliumot. Ezért nem írtam be Bokor-közösségekbe a gyerekeket sem, mert úgy gondoltam, minden generációnak magának kell a maga nyelvére lefordítania az Evangéliumot. Gyurka bácsi ezt megtette a maga módján, nekünk. Ez

tartott két vagy három generáción át. Most a gyerekeken a sor. Hogy mi az irány.? Nem tudom. Azt látom, hogy az Egyház ma már nem egy hierarchikus szervezet, hanem kisközösségek hálózata az egész világban. Egyre több a laikus testvér minden pozícióban. Eltelt hatvan év, ami óta Kolakovics beszélt Gyurka bácsinak. Úgy látszik ennyi idő kellett. Nagyon sok példát látok arra, hogy keresi magát, helyét, szerepét a ma ifjúsága.

És a Te életedben?

Nem vagyok csoportban. Az EK - az Egészen Kicsi közösség - volt az enyém, Laci vezetésével. Nekem is volt három-négy közösségem, amiket magam hoztam létre. Fiatalokkal elég sokáig foglalkoztam. Aztán sok minden megváltozott. Nemcsak a személyes családi problémák váltották ki, hanem más is... Amikor egy kisközösségen belül tapasztalod azt, hogy a szó már nem ugyanaz, megbomlik az, amit úgy fogalmaztunk meg a KIO-ban, hogy „egy dologban nem szabad nem igazat mondani, a szeretet tárgyában”, akkor valamit abba kell hagyni. Ebben már nem kívántam részt venni, részt adni. Házasság volt.

Nyilvánvaló számomra abból, amit elmondtál, hogy volt egy nagyon határozott elképzelésed, mi az, hogy Bokor szellem. Majd külső hatások miatt egy közösséggel szemben kétségek támadtak benned. De benned, belül ugyanúgy megmaradt ez a határozott kép - gondolom. Miért nem sarkallt ez arra, hogy újra kezd másokkal?

Nem lehet ezzel leállni! Sík Sándor mondta ezt egyik versében: „Mert akit egyszer meglehelt a Lélek, annak mindegy-lom élet vagy halál. Az él és áll, énekel és alkot.” Nem tudom kiírni a fejből azokat az értékeket, amire rátettem az életemet. Legfeljebb ebben a közegben ez nem megy és ott abba hagyom. Átjött a hétköznapjaimba. Megpróbálok most úgy nyitott lenni a társadalom felé, ahogy például Gyurka bácsi az utolsó idejében. Nem érdekel, hogy az illető vad-kommunista vagy más, nem is akarom meggyőzni semmiről, hogy álljon át az én oldalamra, vagy olyasmit valljon, amit én. Most olyan időszakban vagyok, hogy azt mondom: komám ezt csinálom, jössz velem? Képesek vagyunk valamit tenni és látom rajtad, hogy erre kész vagy! És meglepődve tapasztalom, hogy az ipse tényleg kész a jóra. Ebből nem jön létre valami tartós, életre szóló 12, nem az a fajta Bokorféle jézusi közösség, de hiszem és tapasztalom, hogy létre jön egy kapcsolat, ami miatt jobb lesz a világ. Ezt a fajta munkát segíti mindenféle katasztrófa, emberi nyomor, természeti jelenség - árvíz, szárazság, stb. -, ami miatt érdemes összefogni. Nincs állandó

Bokor-csoportom, nem jegyeznék a nyilvántartásokban, de mindig vannak alkalmi csoportjaim. Például Ilk-re bokros testvérekkel mentem. De Szabolcsba vittem ruhákat öreg kommunista kollegákkal, akik szó nélkül beálltak a karitatív munkába. Aztán látva az Ilken lévő helyzetet szerveztem egy segélykoncertet a zeneiskola két tanára első szóra vállalta a fellépést, és a bevételből vetőburgonyát vesznek és annak a családnak segítségére adjuk, aki vállalja a krumpli ültetést és azt, hogy a termésből két kilót lead a polgármesteri hivatalnak, aki a rászorulóknak osztja szét. Vagy ott vannak a kárpát-aljaiak. Hozzájuk is rendszeresen viszünk ruhát. És minden egyebet. Van tehát sok közösség - sokféle jó kezdeményezés.

A mai napig sem értem például, hogy miért szűnt meg a Bokor-ökocsoport? Az egy nagyon jó kezdeményezés volt. Most talán még nagyobb szükség lenne rá, mint akkor.

Gyuszi, értelek. Mégis azt kell mondanom, hogy kell valami rendszeres, közös cél és értelem még akkor is, ha életkorunk folytán alig van közös akció, még kicsi sem nemhogy a kezdeti nagyok. A havonta egyszer, ami alig valami, mégis megtart valamit, ami sokszor teljesen szemantikussá, szokásos, egyáltalán nem sokkoló, nem megújító, csak ismétlő. De ez az ismétlés mégis valami egészen más, mint a szokásos hétköznapi. Olyasminek az ismétlése, ami mélyen emberi, természetes, vagyis az ember természetének megfelelő, mert egymásra figyelő, érzékeny, és a lelkiismeretre hallgató. Bár, lehet, hogy csak belemagyarázom? Nem hiszem. Meg lehet olyan légkört, atmoszférát élni, ami egy közösségben jöhet csak létre. Nem istenélmény, de sokkal több lehet, mint egy baráti légkör. Néha. Ugyanakkor nagyon jól tudom, hogy bezáródni ugyanúgy be tud záródni egy közösség is, mint bárki önmagába. Ha ennek a munkának nincs hatása az egyén életére, a csoport egészére és kifelé, a csoporton kívülre, a családon kívülre, a hétköznapi életre, akkor zsákutca.

Igen. Bizonyára így van, mert érezni lehet. Bizonyos házas csoportokba járok is, ami kicsit eltávolodott már a Bokortól. Ez nem azt jelenti, hogy kapcsolódunk egy régióhoz, vagy egy nyilvántartásban szerepelünk. Vannak ennek előnyei is... hátrányai is. Ugyanakkor a személyes kapcsolatam még azzal a közösséggel is megvan, akiktől elváltam. Nem tagadtam meg semmit és Senkit. Látom, hogy elindul megint valami, talán nem ugyanaz és nem ugyanúgy, de a Bokor Nagytábor, a Bokorünneplégek már sejtet valamit. Ennek nagyon örülök és hiszem, hogy a fiatalok meg fogják találni a megfelelő

tartalmat és ahhoz igazodó formát.

Van itt valami, amit írtál a leveledben, ami szöveget ütött a fejembe: „Biztos, hogy mindenkinek javára válik minden megismerhető?” Mire gondoltál? Hiszen a Bokor alapvetően innen indult, hogy nem fogadom el automatikusan az ismertet, hanem mélyebbre akarok menni, mélyebben ismerni. Kérdezek, és ismét kérdezek.

Nem. Nem egészen erre. Elmondtam, hogy mekkora élmény volt átlátni és megélni a minden Mindennel Egy élményét. És valamikor az elején már ott volt az a bizonyos kígyó a Paradicsomban. És azóta is ott van minden megismerés elején. Nem kell nekünk minden negatívumot átadni, mert nem biztos, hogy az előre viszi a másikat. Nekem személy szerint egy előrelendítő energia volt ez a negatív élmény. De másnak? Volt bennem egy kérdés. Hirdetjük az Ország építését és az örömhírt és akkor mi ez a sok negatívum a gyakorlatban, a Bokor gyakorlatában, az egyes személyek gyakorlatában. Hogy is van ez? Így értem ezt: nem biztos, hogy méltó lennék a Bokor - az Evangélium - eszméit tovább adnom a magam élete alapján. Példa lehetek, de nem példás példa. Nem olyan, hogy: „Jé, hát ilyen is van.? Érdekes! Kövessük!” Azt mutatja csak meg, hogyan is működik ez a körülöttünk és bennünk zajló energetikai rend. Most így működött, utána pedig úgy. Ezt éltem át, nem a jót és nem a rosszat. Általában ítélünk - főleg másokat. Ahelyett, hogy itt-élnénk. Mi most erről beszélgetünk bizonyos életkor és tapasztalat után, de egy fiatalabb generáció ezt nem példának éli meg. Át akarja élni. Így értem. Pozitív példa jó, de mindent átadni, hogy kövesse.?

Tudjuk-e kiből mit vált ki az, amit lát, hall, olvas? Minden leírt szónál előjön bennem a kérdés: hogy fog ez hatni arra, aki olvassa? És nem tudom. Fogalmam sincs. Talán nem is az én dolgom. És mégis a felelősségem, hogy mit és hogyan írok le, mint ahogy a kiejtett szavaim minősége is, még a hangszíne is. Melyik mondat rezonál benne és mit mozgat meg az a rezgés? Ezért nem mindegy. A rezgés, a megnyilvánulás minősége a döntő. Az őszinteség. Talán az hat.

Nézd, itt van ez az alma az asztalon. Neked készítettem ide. Szabolcsból hoztam, ahonnan a pálinkát is. Ezt már jó előre idekészítettem, mert tudtam, hogy a megismerés kérdése előjön - a jó és a rossz tudásának a kérdése. Hát itt tartunk.

De, visszatérnék a Bokorra és a csoportozásra. Akár hogy is nézem, a Bokor olyan, mint nekem a gyerekeim.

Mindegyik egy egyéniség, mégis valamennyibe egy kicsit ott vagyok olyanként, amilyen vagyok. A Bokor lelkiségét mégiscsak meghatározta az, hogy vezetője egy szerzetes, tanár, pap. Alapvetően értelmi alapú ez a tanítás. De mindig ott maradt a kérdés bennem, hogy akkor miért nem tudunk egységre jutni? Kerestük egymást és másokat - persze annak idején voltak ennek politikai korlátai -, de végül is senki sem akadályozott bennünket abban, hogy megtaláljuk egymást. Ezt a kommunát is szorgalmaztam - kicsit ennek is esett áldozatul a házasságom. Szeretet közösséget építünk, de tanuló, tanítvánnyá tevő közösség - „nem egymás nóziját törölgető közösség vagyunk.” Egy közösségi találkozó nem erre van - fogalmaztuk meg korábban. Mindenki úgy képviselje az igazát, hogy más labdába se rúghasson!

Gyurka bácsi sem kérdéseket fogalmazott meg, hanem állításokat, válaszokat - igen nagy határozottsággal. Egy kamasznak nincs is másra szüksége - itt a követendő példa! A határozottsága megdöbbenett és magával sodort. Tanítottunk, de talán nem a teljes életre, ahogy fogalmazta: majd a Sitz im Leben-je a dolgoknak... Az evangélium életbeágyazottsága elmaradt a túlzott tudati fejlődésre való koncentráltágban.

Nagyon meglepett Gyurka bácsi egy tanulmányával, amikor kibányászta, hogy a minden nyelven „emberhalászokká teszlek benneteket” kifejezés, ami egy nagyon szép költői kép, az eredeti ógörögben nem ez, hanem: „életre ébresztökké teszlek benneteket”. Ez persze jelentheti azt, ahogy a fordítást magyarazzuk, hogy kimentlek benneteket egy szokásos, öncélú életből, hogy majd ti is kimentsetek másokat, hogy azok is jó kisfiúk és kislányok legyenek; de lehet sokkal mélyebb is: így, ahogy vagytok, nem éltek; életre keltelek, felébredtetek benneteket, hogy majd ti is életre ébresszetek másokat, hogy éljenek! Ébredjete!

Igen. Értelek. De, hát, tényleg. valójában mit is csinálunk mi, most, itt. Megpróbálunk egymásra hangolódni. Megpróbáljuk egymás gondolatait nemcsak érteni, hanem érezni is. Megpróbáljuk a lehetetlent: összekapcsolódni valami közösben most, itt, ahogy vagyunk, amilyen állapotban most vagyunk. Felébredni a valóságra, ami sokkal, mérhetetlenül sokkal több, mint a szavak és a gondolatok. Nem én csinálom vagy te. Talán, pillanatokra megtörténik, és e miatt már megérte. Ott marad az az íz, ami az energia működésének íze. De benne van az egész múltunk, talán még a szüleink és nagyszüleink múltja is.

Összefoglalásként talán azt tudnám mondani, hogy negyven után próbálja meg mindenki összegezni magának mindazt, ami történt. Legjobb leírni, mert akkor ott marad. Utána már javíthatom, szépíthetem, de az írás ott marad. Nagyon tanúságos. Az embernek lesz egy képe önmagáról - ha őszinte. Ha nem kerülnek a helyükre önmagán belül a feszültségcsomók, megnyomóritanak. Három gerincsérvén jött ki egyszerre, amikor az a bizonyos lelki megrázkódtatás ért. Pedig semmit sem emeltem. Megnyomóritott, amíg nem került a lelki része helyre. Utána elmúlt. Persze kellett a külső segítség a talpra álláshoz. Gyurka bácsinak volt egy mondata, ami megragadt bennem és talán fiatalok számára a legfontosabb tanácsnak gondolom. Így hangzott: „Aki magát állni tudja, vigyázzon, hogy el ne essék.” Azt az élet-tapasztalatot, amit így, negyven-ötven év alatt össze lehetett szedni, nem lehet átadni a fiataloknak. Azt nekik is össze kell maguknak szedni. Értést sem lehet adni. És figyelmet sem.

Aztán még mindenféléről beszélgetünk, mint akik már száz éve ismerik egymást, majd elbúcsúztunk és kiballagtam a felüljáróra a villamoshoz. Ahogy elgondolkozva álltam a villamosra várva, egyszer csak megszólalt mellettem: „az almát, amiért jöttél otffelejtetted” - mondta mosolyogva a bajsza alatt, és kezembe nyomva az almát már ment is. Lassan eltűnt az aluljáró sötét lépcsőjén. A villamos is megjött. Hazamentem.

A beszélgetést egy diktafon rögzítette.

Összeállította: Molnár Gyula és Farkas István

GYOMBOLAI MÁRTON

VERSEK

KÁRPÁTALJAI GOLGOTA

A kárpátaljai fenyvesek közt piroslik a vér,
Koldus- könnyel keveredve a szívünkig ér.
Szívünk, lelkünk beleretten:
Egy nemzet függ a kereszten,
Csak a szeme kér.

„Míg a tömeg, gyilkos tömeg, kacaja kísér,
Veronika hol a kendőd patyolatfehér?
Hogy az arcom megtöröljem,
Fölitassam véres könnyem,
Merre vagy, testvér?!”

A Kárpátok örökzöldje ugyan mit ígér?
A letarolt rönkök között ott zokog a szél.

Kiáltás kél ajkaimon:
„Cirenei magyar Simon,
Hol késel, testvér?!”

A máramarosi havasokhoz gyilkos fejsze ér,
Zúgó árnak iszapjában terem majd a keserű kenyér.
Nem üt a kéz, a szó nem átkoz,
Sebét tárja Miatyánkhoz,
Sírj velünk, testvér

AZ ÉN HITEM

Letűnt korok dogmakincse
Rideg nekem és idegen.
Az én hitem a Lélek írja
Mélyen, belül a szívemen.
A gyökerét még anyám adta,
Mint lüktető vén szívet,
Első, gagyogó imádságra
Ő tette össze kezemet.
Hitoktatott az életével,
S tudtam, az Isten: Szeretet...
Hiszen anyám is Tőle kapta
A rám árasztott meleget.
S mire a kezem elengedte,
Már párom volt a drága társ
Együtt kutattuk lelkesedve
Mi az Út, Élet, Hivatás.
Az örömhírre rátalálva
Ízleltük minden mondatát.
Egységes, tiszta, szent Egésként
Az életünket járta át.
Atya jósága, Lelke lángja,
A mindentadás szelleme,
Tártkarú Krisztus a kereszten:
A sorsközösség Istene.
Fgy drága célért éltet adni
- Mások is tették ezereken -,
De harmadnapra feltámadni:
Csak ez a végső győzelem!
Ettől csorbul a Sátán kardja,
Bukik végsőt a gyűlölet.
Így válik úrrá a halálon
A győzhetetlen Szeretet!
Fényvivő, gazdag, büszke elmék
Rostálgathatják szabadon...
Bennem az Ige égi templom,
És egy tégláját sem adom!
Mert minden téglá egy ióta,
Mely támasztja az életem.
Hiszem: Hitem a Lélek írja
Mélyen, belül a szívemen.

x-x-x-x